

ATCZ 234 SYM:BIO Síť přizpůsobené suchu a řízení biodiverzity ve městě a na venkově

Popis ukázkových lokalit

Ukázkové lokality projektu vznikají v rámci aktivity A.T 1.2.2, jsou vytipovány na základě studií místních akčních skupin MAS Oslavka a MAS Rokytná. Vznikají jako příklady dobré praxe, které pomohou jednak osvětové činnosti v problematice podpory biodiverzity druhovým složením a údržbou zeleně v intravilánech měst a obcí a jednak také propojení jednotlivých aktérů, kteří mohou být do této problematiky zapojeni.

1. Místo pro komunitní setkávání

Pro realizaci této ukázkové lokality bylo vytipováno území obce Dešov, konkrétně prostor navazující na sídlo obecního úřadu. Tento prostor je v současné době sice parkem, ale je nedostačující pro zájem občanů k setkávání a druhová skladba (pouze trávník) je nedostatečná pro přiblížení veřejnosti k podpoře biodiverzity.

Návrh lokality:

- současný stav vytypované lokality Vzhledem k nutnému umístění místa pro sběr odpadu se plocha výrazně zmenšila a trochu zneatraktivnila. Díky oddělení dřevěným hrazením bude tento vjem eliminován.
- návrh Zbylá plocha bude pojatá jako pomyslná "venkovní třída" - na dřevěné hrazení se dají 2 venkovní tabule, kde si mohou děti kreslit, do prostoru mezi tabule lze natáhnout provázky, nebo lanka, kde se dají vystavovat výrobky dětí, případně cokoliv dalšího. Před tabulemi jsou umístěny dřevěné sedací trámy (z dubu, akátu nebo modřínu), které slouží jako "lavice" a jsou rozmístěny tak, že se v jejich středu dá vytvořit malé ohniště (případně umístit přenosné) a využít prostor i takto. Po obvodu plochy jsou navrženy pouze kombinované záhony trav a kvetoucích trvalek (výšky cca do 80 cm), které snášejí dané stanoviště (polostín/stín a sucho) tak, aby se plocha trochu oddělila od vedlejší komunikace, ale zároveň aby se úplně neuzavřela a nepůsobila stísněně, protože už takto je poměrně zastíněná lípami, do budoucna plochu ještě zacloní i převislé okrasné třešně vysazené u pomníku, které se budou postupně rozrůstat do šířky a místo pro sběr odpadu.
- v rozpočtu jsou naceněné dubové hranoly, ale bohužel tím, že se cena dřeva teď výrazně mění každou chvíli, tak pokud by měla být realizace až za delší dobu, tak by bylo nutné cenu hranolů aktualizovat. V rámci úspory je samozřejmě možné použít i hranoly např. smrkové, u kterých je ale nutné počítat s nižší životností
- Příloha 1A – návrh osazení zeleně, PD
- Výstup – realizace ukázkové lokality „Místo pro komunitní setkávání“

2. Zelená střecha

Ukázková zelená střecha bude umístěna přímo nad vchodem do budovy CETT, kde v 1.NP probíhají semináře a školení v rámci Centra eko environmentálních technik a technologií. Zelená střecha bude velmi dobře viditelná přímo z učebny, ve které bude také umístěn technologický model složení vrstev zelené střechy, popisem rostlin a s přínosem efektu zelených střech. Tato ukázka se teda stane interaktivním prvkem v rámci environmentálních školení, a to jak v učebně uvnitř, tak vznikne prostor pod střechou jako venkovní učebna

Návrh lokality:

Zelená střecha bude umístěna na pozemku p. č. st. 1322/1 v k. ú. Náměšť nad Oslavou, přístavba bude napojena na stávající objekt na p. č. st. 150/1, 150/5, 150/12. Užitná plocha bude 16,1 m². Přístavba přístřešku bude mít viditelnou nosnou konstrukci z ocelových válcovaných profilů HEB 200, které jsou podepřeny třemi sloupy HEB 200. Konstrukce bude žárově pozinkována a opatřena polyuretanovým nátěrem. Zastřešení je navrženo z trapézového pozinkovaného plechu s dalšími konstrukčními vrstvami. Konstrukce ploché střechy se skládá ze spádové vrstvy EPS, plastové hydroizolační folie, střecha bude mít vegetační povrch a dále proto skladba řeší drenážní, filtrační a vegetační vrstvu se substrátem pro osázení suchomilnými rostlinami. Podhledy jsou navrženy z dřevěných lamel, stejně jako další dekorativní prvky na stěnách navržené architektonickou studií. Sloupy přístřešku budou osazeny do základových patek z betonu C16/20, rozměry 500/500 mm, hl. 750 mm. Podlahu tvoří stávající skládaná kamenná dlažba z odlomků do pískového lože, která bude v místě základových patek rozebrána a opět složena. Klempířské výrobky se skládají z hranatého žlabu z lakovaného plechu tl. 0,6 mm RŠ 800 mm a hranatý střešní svod 100/100 mm zaústěný do dešťové kanalizace.

- Příloha 1C – projektová dokumentace
- Výstup – realizace ukázkové lokality „Zelená střecha“

3. Zelené zasakovací parkoviště

Pro realizaci byla zvolena plocha v areálu brownfield (původní areál továrny) o výměře cca 400 m², kdy revitalizace území proběhne formou zasakovací plochy, pouze s využitím recyklace materiálu ze zasaženého území brownfield, s využitím dostupných surovin v rámci objektu brownfield dostupných frakce zasakovacích a drenážních materiálů z původní plochy – inovativní způsob využití lokálních zdrojů, v pásu pod stromy a záhony se provede 50% vylepšení půdy kvalitní orníci do hloubky 20cm pod záhony a 60 cm pod stromy. Celý povrch parkoviště se následně oseje speciální travní směsí pro sěrkový trávník (směs pro šterkový trávník). Jednotlivá parkovací místa budou vymezena pásy kamenných kostek, ty také ohraničí trvalkové záhony.

- Příloha 1D – projektová dokumentace stavby a PD zeleň
- Výstup – realizace ukázkové lokality „Zelené zasakovací parkoviště“

4. Metodika „Uzavřený koloběh živin a využití kompostu v intravilánu města jako důležitý argument pro podporu biodiverzity v obci“

Lokalita je realizovaná ve městě Slavkov u Brna. Toto město bylo vybráno na základě dlouholeté spolupráce při metodickém vedení městské kompostárny. Na základě diskusí vzešla potřeba řešení a využití produkovaného kompostu v souvislosti s údržbou ploch veřejné zeleně, tak aby byla zeleň schopna reagovat na změny klimatu (především suchu), byla podpořena biodiverzita a zároveň byla zachována funkčnost jednotlivých lokalit (např. park pro setkávání občanů), apod. Cílem udržitelného

schématu recyklace biologicky rozložitelného komunálního odpadu materiálovou cestou – v rámci biologického principu – kompostování, je definovat podmínky a navrhnout pro uzavření systému recyklace biologicky rozložitelného odpadu / materiálu v městě Slavkov – bioekonomika (ekologická, ekonomická a sociální udržitelnost) – výstupem je metoda / opakovatelné schéma pro řešení recyklace v obci. Tento systém bude přenositelný v rámci dalších měst a obcí v ČR. Bude obsahovat:

- Zhodnocení současné praxe sběru a zpracování biologicky rozložitelných komunálních odpadů tříděných u zdroje – návrh parametrů uzavřeného oběhu organické hmoty v obci / recyklace kompostováním
- Posouzení botanického složení ploch veřejné zeleně a návrh na případné zlepšení stavu porostů zeleně jako podklad pro možnost aplikace kompostu.
- Bilance potřeby kompostu na plochách veřejné zeleně i soukromých zahradách občanů města
- Doporučení optimální údržby veřejné zeleně města na plochách vhodných pro pravidelnou aplikaci kompostu, s variantním návrhem techniky pro aplikaci kompostu na těchto plochách
- Podklady pro "osvětu" - podpora zpětného odběru kompostu občany
  - Příloha: Botanické hodnocení vybraných trvalých travních porostů na vybraných lokalitách
  - Výstup: Metodika s rozsahem 30 – 50 stran

5. Modelový koncept pro návrh a údržbu zeleně ve městě Náměšť nad Oslavou

Město Náměšť nad Oslavou je charakteristické dlouhodobým rozvojem zeleně na svých veřejných plochách, které navazují na rozsáhlý zámecký park a přilehlou oboru, dále zřízením kompostárny mezi prvními v České republice. V rámci spolupráce se zástupci města a odborníky technických služeb, které odpovídají za kvalitu údržby zelených ploch byly vytypovány lokality, které charakterizují velkou rozmanitost a tím i specifika udržení původní kvality.

Výstupem této aktivity:

1. *Modelový koncept* „Schéma a opatření k údržbě zeleně s principy zvýšení biodiverzity a přizpůsobení se suchu“ pro vytypované lokality, na kterých byl proveden botanický monitoring biodiverzity. Bude obsahovat:
  - Doporučení optimální údržby veřejné zeleně města vytypovaných lokalitách vhodných pro pravidelnou aplikaci kompostu, s variantním návrhem techniky pro aplikaci kompostu na těchto lokalitách

- Návrh pro "osvětu" - podpora zpětného odběru kompostu občany
  - Příloha: Botanické hodnocení vybraných trvalých travních porostů na vybraných lokalitách
  - Výstup: Metodika s rozsahem 30 – 50 stran
2. Realizace **ukázkové lokality** „Naučné stezky biodiverzity“, která povede intravilánem města Náměště nad Oslavou, bude zahrnovat celkem 13 zastavení. Každá lokalita „zastavení“ bude mít své vlastní téma (např. lokalita po penzionem pro seniory – vliv druhové skladby rostlin na hmyz v okolí – opylovači). Celkově bude naučná stezka pojatá jako „uzavřený koloběh“ – tzn. vše se vším souvisí – voda, zeleň, živočichové, vývoj v technologiích i zvyklostech obyvatel. Návštěvníci mohou mimo získání důležitých informací ve svém městě si aktivně ověřit svoje vědomosti například vyplnit interaktivní kvíz a získat drbnou odměnu (např. pexeso biodiverzity).

Každá z lokalit bude označena solitérním kamenem s informační cedulí obsahující informace o dané lokalitě a na některých i možnost interaktivní komunikace.

- Příloha 1B: Mapa se zákresem navržených zastavení